Eiropas Parlaments
2019-2024

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja
Priekšsēdētājs

24.1.2024.

Johan Van Overtveldt
Priekšsēdētājs
Budžeta komiteja
BRISELE

Temats: Atzinums par 2025. gada budžeta pamatnostādnēm — III iedaļa
(2023/2220(BUI))

Godātais priekšsēdētāj!

Saistībā ar iepriekš minēto procedūru Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejai tika uzdots iesniegt atzinumu Jūsu vadītajai komitejai. 2023. gada 7. decembra sanāksmē tā nolēma atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja iepriekš minēto jautājumu izskatīja 2024. gada 24. janvāra sanāksmē[1]. Šajā sanāksmē tā nolēma aicināt par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut turpmāk minētos ierosinājumus.

Ar cieņu,

Robert Biedroń

[1] Galīgajā balsošanā piedalījās: Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop, Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Lívia Járóka, Andżelika Anna Możdżanowska, Maria Veronica Rossi

IEROSINĀJUMI

A. tā kā dzimumu līdztiesība un nevienlīdzības izskaušana ir pamatvērtības, uz kurām balstās Savienība, un tā kā Savienība ir apņēmusies veicināt dzimumu līdztiesību un integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai visās tās darbībās, kā noteikts LESD 8. pantā;

B. tā kā Eiropas Parlaments ir vairākkārt aicinājis Komisiju veicināt un īstenot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā un ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējumus visās Savienības politikas jomās;

C. tā kā dzimumu līdztiesību Savienībā ir īpaši ietekmējušas daudzās krīzes, ar kurām saskaras Savienība un kuras nesamērīgi skar sievietes, piemēram, karš un seksuālās vardarbības kā kara ieroča izmantošana, ar dzimumu saistītas vardarbības un vardarbības ģimenē pieaugums, seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību ierobežojumi (SRVT), sieviešu tiesību pārkāpumi, kā arī pastāvīgā darba samaksas atšķirība starp dzimumiem;

D. tā kā budžeti nekad nav dzimumuneitrāli, un tāpēc tie ir jāveido ar skaidru mērķi panākt dzimumu līdztiesību, novērst diskrimināciju un sasniegt ikvienu cilvēku un viņa īpašās vajadzības, tai skaitā sievietes un meitenes visā to daudzveidībā, kā arī veicināt sieviešu ekonomisko līdzdalību, uzņemoties reālas saistības integrēt dzimumu līdztiesības principu;

E. tā kā dalībvalstīm un ES ir jāizskauž un efektīvi jārisina diskriminācija un tā kā arvien lielāka ES budžeta daļa, tai skaitā ES struktūrfondi un ieguldījumi kvalitatīvos un pieejamos sabiedriskajos aprūpes pakalpojumos, ir jāveido tā, lai radītu jaunas, vienlīdzīgas iespējas ES darba tirgū, tai skaitā sieviešu vadītiem MVU; vienlaikus cenšoties panākt "vienlīdzīga aprūpētāja un vienlīdzīga pelnītāja" sabiedrības modeli,

1. uzsver, ka dzimumu līdztiesības aspekts ir jāintegrē un jāizvērtē budžeta ciklā un visās programmās visos posmos, un pauž nožēlu, ka, neraugoties uz vairākkārtējiem Eiropas Parlamenta aicinājumiem, šis mērķis joprojām nav sasniegts; aicina sistemātiski un obligāti vākt salīdzināmus datus, kas sadalīti pa dzimumiem, ziņot par tiem un novērtēt tos, lai visās Savienības politikas jomās būtu iespējams veikt obligātus ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējumus, konkrēti, lai nodrošinātu pilnu rezultātu sadalījumu dzimumu līdztiesības metodoloģijā;

2. uzsver, ka dzimumu līdztiesības perspektīva un ar dzimumu saistīti mērķi būtu jāintegrē visās politikas jomās un ES programmās; tādēļ atkārtoti aicina īstenot dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā visos budžeta procesa posmos, kā arī noteikt attiecīgās budžeta pozīcijas, lai varētu efektīvi uzraudzīt ES budžeta ieguldījumu dzimumu līdztiesībā un pārskatīt visas programmas un izdevumus, ņemot vērā dzimumu līdztiesības aspektu;

3. uzsver, ka ir jāturpina pilnveidot ES Komisijas dzimumu līdztiesības uzraudzības metodika, ar kuras palīdzību būtu ne tikai jāidentificē darbības, kas ietekmē dzimumu līdztiesību dažās ES programmās, bet arī jāseko kopējam finansējuma apjomam, kas ES budžetā atvēlēts dzimumu līdztiesībai;

4. atkārtoti norāda, ka Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam (*EIGE*) jānodrošina nepieciešamais personāls un budžets, lai tas varētu pildīt savus pilnvarotos pienākumus un reaģēt uz straujo tehniskās palīdzības pieprasījumu pieaugumu saistībā ar integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai; atgādina, ka *EIGE* ir izšķiroša nozīme, daloties ar vērtīgām zināšanām par situāciju dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību jomā ES, kā arī ar zināšanām par politiku, integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un dzimumu līdztiesības aspekta analīzi; atzīst *EIGE* gada ziņojuma vērtību, kas ļauj dalībvalstīm iedziļināties pamataspektos, kuri kavē dzimumu līdztiesību; norāda, ka *EIGE* saskaras ar arvien pieaugošu pieprasījumu pēc saviem pakalpojumiem, un uzsver, ka *EIGE* nepietiekamais finansējums un nepietiekamais darbinieku skaits neatbilst Savienības mērķiem un vērtībām; turklāt uzsver, ka *EIGE* izvirzīto satraucošo tendenču novēršana palīdzētu Eiropas ekonomikai kopumā kļūt konkurētspējīgākai, efektīvākai un noturīgākai; uzsver, cik svarīgi ir visos Eiropas strukturālo un investīciju fondu novērtēšanas, īstenošanas un uzraudzības posmos izmantot *EIGE* izstrādātos instrumentus, piemēram, tā rīkkopu dzimumu līdztiesības principa iekļaušanai budžeta plānošanā;

5. pauž nožēlu par to, ka trūkst īpašu budžeta pozīciju pasākumiem, kas paredzēti dzimumu līdztiesībai, un uzsver, cik svarīgi ir palielināt finansējumu ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanai un apkarošanai *DAPHNE* sadaļā, kā arī dzimumu līdztiesībai un dzimumu līdztiesības integrēšanai *CERV* programmā; konkrēti, aicina palielināt finansējumu sievietēm, kuras bēg no kara Ukrainā un ir pakļautas ievērojamam vardarbības riskam; atgādina, ka ir svarīgi nodrošināt īpašas ar dzimumu saistītas budžeta pozīcijas, kā arī skaidrus datus par piešķirto finansējumu; atkārtoti norāda, ka šādai praksei vajadzētu būt visās programmās, kas ietver ar dzimumu līdztiesību saistītus mērķus, piemēram, ESF+, un aicina šajā un citās saistītajās horizontālajās programmās īpašu uzmanību pievērst kibervardarbībai pret sievietēm;

6. uzsver satraucošo un arvien pieaugošo negatīvo reakciju pret dzimumu līdztiesību, tiesiskumu un sieviešu tiesībām, kā arī to, cik svarīgi ir ES instrumenti izpratnes veicināšanai par šo situāciju un cīņai pret to; pauž nožēlu, ka Komisija savā budžeta priekšlikumā nav iekļāvusi īpašu programmu dzimumu līdztiesības jomā; atkārtoti pauž bažas par saistību starp uzbrukumiem tiesiskumam, demokrātijai un cilvēktiesībām un pretreakciju pret dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesībām;

7. aicina Komisiju pašreizējās programmās palielināt budžeta piešķīrumu pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO), it īpaši tām, kas nodarbojas ar seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto (*SRHR*) tiesību jautājumiem, tai skaitā nodrošinot un atvieglojot piekļuvi drošiem un likumīgiem abortiem, kā arī tām PSO, kas strādā, lai apkarotu ar dzimumu saistītu vardarbību un sniegtu atbalsta pakalpojumus cietušajiem; atkārtoti aicina Komisiju stiprināt tiesiskumu un nodrošināt, ka ES līdzekļi netiek piešķirti nevienai struktūrai, kas ir iesaistīta cilvēktiesību, it īpaši minoritāšu, pārkāpumos, kā arī jebkādos tiesiskuma pārkāpumos, kuri ietekmē arī sieviešu brīvības un pamattiesības, tai skaitā *SRHR*;

8. uzsver, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma zaļās pārkārtošanās un digitālās pārveides pīlāros dzimumu līdztiesības jautājumi lielākoties nav ņemti vērā un tādējādi tā ir neizmantota iespēja dzimumu līdztiesību efektīvi integrēt klimata un vides mērķos.

PIELIKUMS: VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM ATZINUMA SAGATAVOTĀJS IR SAŅĒMIS PIENESUMU

Priekšsēdētājs, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņš nav saņēmis nekādu pienesumu no vienībām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.